

Вибір на все життя

Народний депутат, перший секретар
Кіровоградського обкому КПУ Вікторія Дем'янчук
знає, заради чого живе, і не має наміру відмовлятися
від «принца під червоними вітрилами»

Розмову веде Олена ГУТЯНСЬКА

*– Вікторіє Олександрівно, люди-
на не народжується ані членом партії,
ані першим секретарем обласної
парторганізації, ані народним
депутатом України. Вона до цього*

*йде, на певних етапах життя по-
стаючи перед тим чи іншим вибо-
ром. Я пропоную вам зараз разом
віртуально пройти цей шлях.*

– Я народилася в Кіровограді, у центрі
України. Це невелике історичне місто, за-
сноване 1754 року як фортеця Святої

Єлизавети, мало особливий шарм: гусари,
гарні жінки – одне слово, «маленький Па-
риж» (саме так його назвали мої друзі з
Росії, і саме під такою назвою свого часу
проходили змагання нашого КВК).

Доля кожної людини значною мі-
рою залежить від того, хто її оточує,
хто зустрічається на життєвому шляху,
хто вкладає в неї часточку свого серця
і знань. Кожен з тих людей, що мені зу-
стрічалися, мабуть, і формував фунда-
мент мого життя. Так вийшло, що я ви-
ховувалася переважно біля материних
батьків, і вони багато чого мене навчи-
ли. Тоді було беззаперечне шанування
старшого покоління, повага, і ти розумів:
краще промовчати й послухати, тому
що ці люди мають величезний життє-
вий досвід. Я надзвичайно вдячна і своїй
першій учительці Надії Семенівні Рад-
ловській – за неабияку наполегливість,
з якою вона прагнула прищепити мені
любов до математики...

– А ви отрималися?

– Ні. Однак було нелегко. Сталось
так, що я довго хворіла, пропустила бага-
то уроків, а ми тоді саме вивчали рівнян-
ня. Пам'ятаю, як приходила до Надії Се-
менівни додому і як вона мене «мучила».
Але поступово в голові яснішало, і мені
навіть сподобалося долати ті рівняння.
До того ж, я інколи допомагала їй як
«асистент» на групі подовженого дня, де
вона працювала з малюками... І мені зда-
ється, що саме тоді було покладено по-
чаток мого шляху до професії: згодом я
обрала фізико-математичний факультет
Кіровоградського педінституту.

Батьки дають кожній людині жит-
тя, старші люди закладають певну його
основу, а потім ця людина вже сама
розпоряджається своєю долею, щоразу
обираючи шлях на перехресті, мов у тій
казці: «Підеш направо...»

*– І як ви визначали, куди слід
пійти?*

– Мабуть, інтуїтивно. Де навчатися
після школи, взагалі не було для мене
питанням: я точно знала – педагогіка.
Але, щойно отримавши атестат, спонтан-
но, самостійно внесла корективи у своє
життя: на вступному іспиті з математи-
ки, взявши білет, поклала його на місце
і сказала, що не складатиму. Ця відмова
виявилася для мене доленосною.

Я вирішила перевірити себе: чи
справді моїм покликанням є педагогі-

ка? У рідній школі мене взяли на роботу старшою піонервожатою. Довкола мене був доброзичливий колектив моїх учителів, знайома обстановка. Йшов 1987 рік, тоді ще на повну силу працювала піонерська організація, і ми й гадки не мали, що станеться потім. Мені вистачило року роботи з малюками, зі старшими дітьми, аби зрозуміти: мій вибір правильний. Наступного літа я знову, вже зовсім свідомо, подала документи до інституту на спеціалізацію «математика та інформатика» і стала студенткою.

– А яким було наступне перехрес-тя «Направо підеш...»?

– Коли я навчалася на четвертому курсі, потрапила на активну практику (знов до своєї школи), і мені запропонували залишитися вчителькою. Це означало взяти академічну відпустку і потім, працюючи в школі, закінчувати інститут заочно. Я розуміла: вчителів математики випускають дуже багато, знайти роботу самостійно буде складно, мої батьки – прості трударі – не мають зв'язків, аби «прилаштувати» мене в школу. Майбутнє підтвердило, що я мала рацію: з нашого надзвичайно сильного потоку (серед 54 студентів було 35 медалістів) влаштуватися на роботу за спеціальністю змогли одиниці. Так я зробила свій другий вибір.

– Ви, напевне, були активною комсомолкою?

– Коли наприкінці 1993 – на початку 1994 року розпочався рух за відродження комсомольської організації, відродження компартії, він спирався, у тому числі, на людей, які працювали старшими піонервожатими, добре знали, що таке комсомольська робота. Я опинилася серед організаторів цього руху. Все вирішив випадок (а можливо, закономірність): ті, хто потім залучив мене до цієї роботи, йшли до іншої школи, туди не потрапили і зайшли до нашої. А далі разом з іншими ентузіастами ми відроджували комсомол у Кіровограді та області. І з 1993 року моя доля пов'язана з цією відродженою організацією.

– Чим відроджуваний вами новий комсомол мав відрізнятися від старого?

– Покоління, яке стояло біля джерел відродження комсомолу, дистанціювалося від подій тих минулих часів, про які сьогодні всі знають. Тому всередині в

нього не було порочності, незрідка при-таманної партійним і комсомольським кар'єристам. Ті, хто залишився, так само як і комуністи, що не кинули своїх парт-квитків, мали совість усередині, прагнули відродити те, що заслуговувало на повагу і розвиток. Мабуть, чистота помислів, тверді внутрішні принципи приваблювали людей. І ще – безкорисливість. Адже ми не отримували за свою роботу ніяких грошей, хоча багато хто вішав на нас різні ярлики. Все робили на ентузіазмі, бо дуже хотіли, взявши на озброєння все найкраще (а його було чимало) і відмовившись від усього ганебного (чого та-кож не бракувало), відродити комсомол у новій іпостасі.

– Ви можете сказати, що досягли мети?

– Все дуже складно. Не можна не враховувати, що за цей час суспільство змінилося. Занепала мораль, молодь у своїй поведінці часто не дотримується елементарних норм, які раніше були аксіомою. І все-таки до нас тягнуться – переважно ті, хто, відверто кажучи, не має майбутнього. Вони борються, намагаючись себе захистити, сподіваючись повернути відомий їм з розповідей старших світ, де

«Депресія сильніше вдарила по чоловіках, а мудра українська жінка, якій до життєвих негараздів не звикати, мусила багато що взяти на свої плечі»

людина почувалася захищеною. Безкоштовна освіта, безкоштовна медицина, соціальний захист – це не пусті слова. Попри всі недоліки минулого, які неможливо заперечувати, все це було. Сьогодні не ціниться робоча людина, держава не допомагає молоді, у судах квітне корупція. У цих незатишних умовах молоді шукають порятунку. І багато хто йде до нас, бо соціальна складова є важливим елементом нашої ідеології.

– Коли ви стали членом партії?

– 2003 року. Однак фактично членом партії вважаю себе з 1993-го, бо пройденний етап дуже активної агітації, організації серйозних акцій і т. ін.

– Чим особисто вас приваблює сьогодні комуністична ідея?

– Те, що закладено в наших програмних документах, що ми обстоюємо, – не популізм: заради цього ми живемо, за це

ми боремося, незважаючи на ярлики, що їх на нас навішують, на те, що багатьом доводиться переживати достатньо неприємні речі: за ці роки були і переслідування, звільняли з роботи, страждали діти, і навіть зараз мені доводиться захищати людей, які зазнають утисків через партійну належність. Те, що притаманне комуністичній ідеології як такій, мені до душі, і якби я цього не усвідомлювала, у цій організації не була б і не займалася б стільки років партійною діяльністю, не їздила б вагітна (а потім з дитиною на руках) Кіровоградщиною, беручи участь в агітаційній роботі. Якби я не була щирою прихильницею комуністичної ідеї, мій ентузіазм давно згас би.

Нині багато людей у це не повірять, бо завжди шукають у діях іншої людини якусь матеріальну зацікавленість і не уявляють, як сьогодні можна сповідувати комуністичні цінності, коли КПРС так себе скомпрометувала. Але дуже важливо прискіпливо й тверезо пропустити все, що відбувалося, крізь сито, аби справді жажливі явища і негідні вчинки не затьмарили того доброго, що було. Я сповідаю саме це і знаю, заради чого живу. Для мене важливо, що я маю змогу допомагати людям, захищати старих, тих, хто бідує. Адже не секрет, що для багатьох ми – наче рятівна соломинка. Попри жодні ярлики, не боїмося йти до людей і дивитися їм у вічі. Бо ми – реалісти і нічого захмарного не обіцяємо. До речі, незважаючи на гостру критику на адресу компартії, під час розгляду певних законопроектів наші колеги прислуховуються до нас і підтримують наші пропозиції...

– Про які законопроекти конкретно йдеться?

– Якщо говорити про останній час, то це насамперед – законопроект щодо транспортного збору. Ми пропонуємо також (цей проект, на жаль, ще не взятий до розгляду) змінити штрафи за порушення правил дорожнього руху, а також захистити людей, які отримали і не можуть у нинішніх умовах сплачувати банківські кредити. Тобто намагаємося протистояти прагненню перекласти тяготи наповнення бюджету в кризовий час на плечі простих людей, які не в змозі цього витримати.

Я це добре розумію, коли, скажімо, приїжджаю в якесь село і мене ве-

дуть на віртуальну (я це так називаю) екскурсію: «Тут була така гарна школа, тут був дитсадок, тут – магазин, тут – клуб...» А там уже й фундаменту немає. Боляче дивитися, як усе занедбано, на що перетворилися населені пункти, де все було хай не багате, хай скромне, але гарне та охайне, де вирувало життя. Люди, «вибиті з сідла», зневірилися й опустили руки. Змінилося – не на краще – все: ставлення до роботи, до того місця, де ми працюємо, до оточуючих. Людям не виплачують зарплатню, їх викидають на вулицю, а вони не борються за свої права, побоюючись ще більших неприємностей.

Нещодавно я спілкувалася з робітниками історично відомого (йому понад 100 років) заводу сільськогосподарського машинобудування «Червона зірка» і з прикрістю зрозуміла: вони просто змирилися з наявним станом речей. Щоправда, дехто намагається боротися. Але – безуспішно. І більшості заводчан, схоже, уже просто байдуже, що буде з їхнім підприємством, яке було гордістю не лише Кіровограда, а всього колишнього Союзу, і з ними самими. А тим часом завод – перед реальною загрозою закриття.

Несправедливість, на яку люди наражаються скрізь, катастрофічне зростання розриву між дуже багатими і зовсім бідними за практичного зникнення середньої ланки пригнічує і паралізує волю навіть працюючих і гідних. Дехто навіть накладає на себе руки – такі випадки є і на Кіровоградщині. І все-таки в цій дуже складній обстановці ми прагнемо – і частково нам це вдається – допомогти тим, хто має в цьому потребу.

– Як ви дійшли до посади першого секретаря Кіровоградського обкому КПУ?

– Працюючи першим секретарем обласного комітету комсомолу, я весь час була фактично пов'язана з обкомом партії. Цей вибір довелося робити також у непростих для мене умовах: я була в декретній відпустці – чекала на другу дитину. Так сталося в моєму житті: після народження першої дитини я не повернулася до школи, після народження другої також зробила дуже серйозний для себе вибір. А взагалі, я вважаю, що саме ментальність української жінки – відповідальної берегині свого дому – відігра-

ла роль у тому, що за роки незалежності України більше себе проявили жінки. Мені здається, що депресія сильніше вдарила по чоловіках, а жінка, мудра, витривала й терпляча українська жінка, якій до життєвих негараздів не звикати, мусила багато що взяти на свої плечі. Може, саме тому і з'явилося в нас у новий час стільки жінок-підприємців, керівників і т. ін. І, можливо, це така правда, що краса врятує світ.

– Як ви поєднуєте депутатські обов'язки (зокрема, секретаря парламентського комітету з питань культури і духовності) з роботою першого секретаря обкому?

– Це дуже складно, і від цього передусім потерпають мої діти. Але в мене повірили, довірили відповідальність за долі людей. Коли жінка обрала для себе такий шлях, як я, зворотної дороги вже

«Мені шкода, що я ніколи не могла і не можу зараз приділяти дітям стільки часу, скільки треба. А вони так чекають на мене!»

бути не може: ти – «у підводному човні». Вступивши в партію, я рушила нагору по сходах: почала з посади першого секретаря райкому КПУ... У нас хороша партійна школа, і я вдячна людям, які мене оточують і в яких я вчуся по сьогодні, адже керівником не можна стати одразу. Дуже важливо, до речі, правильно ставитися до критики: якщо ти – керівник, то зобов'язаний до неї прислуховуватись.

– Де ви почуваетесь органічніше – у сесійній залі парламенту чи в кабінеті партійного секретаря?

– У парламенті я не сама – мене оточують колеги по фракції, а коли відчуваєш опору і підтримку, повагу й ставлення до себе як до рівної, у будь-якій ситуації почуватимешся комфортніше. Можу сказати, що в нашій фракції панує своєрідна сімейна атмосфера, і це допомагає. В обкомі, можливо, складніше. Ми працюємо в жорстких умовах, без фінансової підтримки, і доводиться вишукувати найрізноманітніші шляхи, щоб допомагати людям.

– А як вам працюється в парламентському комітеті?

– Мені непросто. Я в ньому від комуністів – одна. Мене оточують представ-

ники БЮТ і Блоку НУ-НС. І ще – Інна Германівна Богословська. Яка буває на засіданнях не часто. Політичні розбіжності, на жаль, у цьому комітеті присутні. І трапляється, що мене намагаються, так би мовити, «підколоти».

– Як ви це сприймаєте?

– Дуже важливо вміти правильно реагувати. Якщо я одразу стану дибки і, як кішка, випущу кігті, порозуміння в принципі буде неможливе. Тож, спокійно обстоюючи свою позицію, намагаюся знайти переконливі аргументи.

– Вікторіє Олександрівно, у свою партійну роботу ви вкладаєте душу. А що ви відчуваєте, коли чуєте на свою адресу і адресу своїх колеґ презирливе слово «комуняки»?

– Був такий випадок. Комітет проводив виїзне засідання в історичній бібліотеці, яка міститься у Лаврі. Серед нас був член комітету Петро Андрійович Ющенко. Він весь час обурювався: «Ті комуняки нічого не вміли берегти!» І я тоді йому сказала: «Гаразд, Петре Андрійовичу, хай ми такі погані, чому ж тоді за 17 років ви не показали, як це слід робити?»

Відповісти на це йому було нічого – адже критикувати завжди легше.

– Які ідеологічні цінності ви сповідуєте, зрозуміло. Але ж маєте ще одну, можливо – найвищу, цінність: це – ваші діти. Розкажіть про них. Одне слово, поговорімо про найприємніше.

– Мої батьки і мої діти для мене дуже багато значать. Я надзвичайно вдячна своїм батькам за їхнє розуміння, за постійну підтримку, яку я відчувала, зрештою – за життєву науку. Торік я поховала батька: він згорів від саркоми буквально за два тижні. Ми пережили страшний шок. Тепер у сім'ї залишився один чоловік – мій тринадцятилітній син Костя: уже п'ять років я розлучена.

Діти в мене липневі: син народився 27-го, дочка – 30-го. Мама і тато – також Леви, у них навіть день народження один – 19 серпня. А я – один Овен серед Левів. Але в нас усіх одна – вогняна – стихія, і, можливо, тому завжди існувало таке взаєморозуміння. Найменший Левиці – Єлизаветі – сім років. Я без усяких ультразвукових досліджень знала, що першою дитиною буде син, а другою – дочка. І жіноча інтуїція мене не підвела. Мої діти

дуже енергійні – два «живчики». Костя захоплюється танцями (наше місто взагалі славиться танцювальними колективами), трохи займається спортом. Він дуже рано подорослішав – я з власних спостережень знаю, що так найчастіше трапляється з дітьми, які пережили розлучення батьків.

Мені шкода, що я ніколи не могла і не можу зараз приділяти дітям стільки часу, скільки треба. А вони так чекають на мене! Дуже тішить, що обоє вони добрі й лагідні. Костя, наприклад, може спалахнути, емоційно на щось відреагувати, але потім неодмінно зрозуміє, що саме зробив неправильно, і визнається в цьому. Водночас він у сім'ї надзвичайно турботливий і відповідальний. Дочка має беззаперечні лідерські й артистичні задатки. Співає, танцює і навіть пробує писати вірші.

Коли нарешті потрапляю додому – це суцільна любов. Всі біля мене, і дітей, мов кошенят, треба пригорнути до себе, а для них дуже важливо доторкнутися до мами. Я годую їх чимось смаченьким, що готую сама. Читаємо, граємо в різні

ігри, ходимо разом в «Ігросвіт». Я знаю, як я їм потрібна щодня, але вже нічого не можу змінити у своєму житті. Це мій свідомий вибір і мій обов'язок, відмовитися від якого, переступити через який я не можу. І я вдячна дітям за те, що вони мене все-таки розуміють.

– Отже, знову вибір, і знову – обов'язок. А поза тим, чим ви захоплюєтеся? Чи є у вас особисті хобі?

– Раніше я залюбки плела. І робила б це зараз. Нещодавно, коли племінниця народила дитину, сіла й сплела їй пінетки – з якісної вовни, яку сама вибрала й купила. Із задоволенням більше спілкувалася б з природою, бо найчастіше бачу довкілля з вікон автобуса. Але ж хіба маю на все це час?

– Я поставлю вам останнє запитання. Не захочете – можете на нього не відповідати, але якщо відповісте, буду вам вдячна. Ви молода жінка, ви – гарна жінка. Чи чекаєте ще свого «принца»?

– Я не маю наміру «зацикловатися» на тому, про що ви сказали. Але правда й те, що людина не може бути сама, це –

дисгармонія. Тому, з одного боку, насправді чекаєш змін у своєму житті, а з другого – реально розумієш, можливі вони чи ні. Життя навчило мене філософськи ставитися до того, що зі мною відбувається, і я вважаю: якщо людині щось судилося, вона від цього нікуди не дінеться. Можна бути красунею, можна бути розумницею, можна мати купу позитивних якостей, а щось не складається...

– І все-таки, якщо на обрії з'являться «червоні вітрила» (до речі, кольору вашого партійного прапора), ви чинитимете опір? Ви ж не сказали собі: «Тепер уже ніколи й нізащо не вийду заміж»?

– Ні, не сказала. Можливо, маючи на увазі не так себе, як дітей. Адже для них дуже важливо, щоб була повноцінна сім'я. Я бачу, як їм цього бракує. Тому відмовлятися від шансу розпочати все з чистого аркуша, не буду: аби людина працювала, творила, будувала, їй потрібна гармонія в усьому. У тому числі – міцний, надійний тил, яким є сім'я. Певна річ, від цього я не відмовлюся.